

خلاصه کتاب تفاوت‌های فردی کودکان

نویسنده: دکتر حمزه گنجی / ناشر: پیام نور

فصل اول: تعریف و موضوع تفاوت‌های فردی کودکان

■ تعریف تفاوت‌های فردی

- ✓ مطالعه تفاوت‌های فردی کودکان در حوزه مطالعات روان‌شناسی تفاوت‌های فردی قرار می‌گیرد.
- ✓ تعریف یعنی مجموعه تصورات معلومی که موجب کشف تصویری مجهول یا موجب تحلیل تصویری معلوم گردد.
- ✓ مفهوم تداخل یعنی تضعیف حافظه مربوط به یک یادگیری، در اثر یک فعالیت دیگر.
- ✓ تعریف تفاوت‌های فردی از نوع دوم است و با استفاده از جمله‌های ساده‌تر تبیین می‌شود.
- ✓ روان‌شناسی تفاوت‌های فردی عبارت است از شناسایی و مطالعه تفاوت‌های موجود بین کودکان.
- ✓ روان‌شناسی تفاوت‌های فردی نه تنها به مطالعه تفاوت‌های موجود بین افراد یا گروه‌های مختلف محدود نمی‌شود، بلکه جنبه کاربرد تفاوت‌ها را نیز در بر می‌گیرد.
- ✓ توانایی‌های ذاتی افراد کاملاً متفاوت است؛ بنابراین نباید انتظار داشت که همه دانش‌آموزان اول ابتدایی به یک نحو بنویسند، نقاشی کنند، حرف بزنند و جنب و جوش داشته باشند.
- ✓ مطالعه تفاوت‌های فردی کودکان به ما کمک می‌کند که استعدادها و شخصیت افراد را بشناسیم و در مواقع لازم آن‌ها را راهنمایی کنیم.
- ✓ ابزار مطالعه تفاوت‌های فردی، معمولاً آزمون‌ها هستند که تفاوت‌های مربوط به تفاوت‌های فردی کودکان را تشکیل می‌دهند.
- ✓ موضوع روان‌شناسی تفاوت‌های فردی را با توجه به روان‌شناسی تجربی (آزمایشی) نیز می‌توان تعریف کرد.

■ آزمایشی برای نشان دادن تفاوت‌های فردی

- ✓ یادگیری کلامی یا یادگیری حرکتی، از طریق تکرار متوالی یک فعالیت معین انجام می‌گیرد.
- ✓ وجود فاصله زمانی بین تمرین‌ها بهتر از تکرار بلافاصله آن‌ها موجب یادگیری می‌شود.
- ✓ کارآیی یادگیری توزیعی (یادگیری توأم با استراحت) اولین بار در آزمایش‌های ابینگه‌اوس به اثبات رسیده است.
- ✓ ابینگه‌اوس فهرستی مرکب از ۱۲ هجای بی‌معنی را ۶۸ بار خواند تا بتواند حفظ کند. روز دوم برای تکرار همان فهرست، ۷ بار دیگر آن‌ها را خواند؛ یعنی یک فهرست ۱۲ کلمه‌ای را مجموعاً ۷۵ بار خواند تا بدون خطا تکرار کند.

✓ وقتی ابینگهاوس فهرست دیگری معادل فهرست اول را به مدت سه روز خواند، برای حفظ کردن آن ۳۸ بار کافی بود.

✓ تقسیم زمان یادگیری بین سه روز، تقریباً ۵۰ درصد از کوشش لازم را صرفه جویی کرده است.

✓ یادگیری فشرده یا متراکم زمانی است که یادگیرنده تمام تکلیف را یکباره و بدون استراحت انجام می دهد.

✓ در یادگیری توزیعی یادگیرنده مدتی کار می کند، بعد کار را کنار می گذارد و به استراحت می پردازد و آنگاه کار را دوباره از سر می گیرد.

■ روش آزمایش

✓ افرادی که آزمایش شدند جمعاً ۳۱ نفر دانش آموز یک کلاس بودند.

✓ آزمودنی ها بر اساس شماره های فرد (۱ تا ۳۱) و شماره های زوج به دو گروه تقسیم شدند.

✓ موقعیت اول: ابتدا یادگیری فشرده، سپس یادگیری توزیعی. در این موقعیت علایم کدگذاری در اختیار آزمودنی ها قرار گرفت تا طبق الگوی بالای صفحه بنویسند.

✓ آزمودنی ها باید بدون توقف و هرچه سریع تر کار می کردند. در پایان هر دقیقه ضربه ای روی میز زده می شد و آزمودنی ها زیر آخرین کدی که نوشته بودند خط می کشیدند و بلافاصله ادامه می دادند.

✓ این کار ۱۰ دقیقه ادامه داشت و پس از آن یک دقیقه استراحت کرده و دوباره به مدت یک دقیقه کار کردند.

✓ موقعیت دوم: ابتدا یادگیری توزیعی، بعد یادگیری فشرده. به گروه دوم توضیح داده شد که به مدت ده دقیقه کار خواهند کرد، اما پس از هر یک دقیقه کدگذاری، ۳۰ ثانیه استراحت حتمی داشتند.

✓ در پایان هر دقیقه ضربه زده می شد و آزمودنی ها زیر آخرین حرف کدگذاری شده خط می کشیدند و استراحت می کردند.

■ استخراج نتایج

✓ حروف کد نشده و غلط حذف شده و تنها حروفی که در هر یک از دقایق بیست گانه درست کدگذاری شده بود به حساب آمد.

✓ جدول ۱-۱ نتایج گروه اول و جدول ۱-۲ نتایج گروه دوم را نشان می دهد.

✓ ستون سمت راست جداول، جمع کل و میانگین نتایج افراد را در مدت ۲۰ دقیقه کدگذاری نشان می دهد.

✓ ردیف آخر جداول، جمع کل و میانگین حروفی است که تک تک آزمودنی ها در هر دقیقه کدگذاری کرده اند.

■ تفسیر نتایج از دیدگاه روان شناسی تجربی

✓ منحنی های میانگین ها برای هر دو موقعیت ترسیم شده است که سیر صعودی دارند و کسب مهارت تدریجی آزمودنی ها را نشان می دهند.

✓ منحنی حاصل از موقعیت اول (یادگیری فشرده) پایین تر از منحنی حاصل از موقعیت دوم (یادگیری توزیعی) قرار دارد.

✓ یادگیری توزیعی مخصوصاً بعد از یادگیری فشرده مؤثرتر بوده است.

